

Izazovi roditeljstva: Ne držite dete pod staklenim zvonom

14. 05. 2010.

Radenka Marković | Foto: SHUTTERSTOCK

U želji da zaštite dete, poštede ga fizičkog napora i duševnog bola, roditelji često preteruju. Na sebe preuzimaju obaveze koje bi dete moglo samo da obavi, mešaju se više nego što treba u njihove odnose s braćom, sestrama i vršnjacima, hrane, oblače i obuvaju dete koje to ume da uradi i samo... Voze ga na trening u susednu ulicu, ne ostavljaju ga samog ni pet minuta. Prezaštićena deca izrastaju u nesamostalne, nesigurne i sebične ljude, kaže Aleksandra Jovanović-Mađar, porodični edukator.

Najviše se povlađuje prvom i četvrtom detetu, kao i deci koja žive samo s jednim roditeljem

TEŠKO SE SNALAZE U ŽIVOTU

Roditelji koji se ovako ponašaju nisu ni svesni da njihovom mališanu čine medveđu uslugu jer će prezaštićeno dete izrasti u nesamostalnu osobu koja neće moći da se nosi s problemima i izazovima u životu.

– U ovu zamku se lako upada, a iz nje se teško izlazi. Novorođenče je malo i bespomoćno, pa je prirodno da roditelji bdiju nad njim, ali zato ovakvo ponašanje ne priliči mami trogodišnjaka ili đaka trećaka. Opasno je kada roditelj ne shvati da treba da promeni ponašanje – kaže Aleksandra Jovanović-Mađar, porodični edukator, osnivač i direktorka Centra za podsticanje razvoja deteta.

Prema njenim rečima, prezaštićeni školarci ne rade ništa bez pomoći roditelja koji im pišu domaće zadatke, plaćaju privatne časove, bune se kad dete dobije ocenu manju od petice, podržavaju ga ukoliko odbija da radi fizičko s obrazloženjem da ne zna da napravi kolut napred ili nazad...

TIPIČNE RODITELJSKE GREŠKE

– Činjenica je da naše okruženje nije sasvim bezbedno i da svuda oko nas ima puno agresije, ali to nije razlog da dete živi pod staklenim zvonom – objašnjava naša sagovornica.

Neki roditelji pak imaju sasvim drugačije razloge da preteruju u zaštiti deteta i smatraju da će dete...

... biti sigurnije ako mu vi sredite sobu, kupite mu željene patike, odobrite da jede slatkiše pre ručka i sl.

... biti tužno ako mu se ne ispunji želja, a oni ne mogu da podnesu suzne oči.

... imati više samopouzdanja ako dobije sve što imaju i njegovi vršnjaci.

... biti nepravedno kažnjeno zbog toga što mama i tata nisu u stanju da mu omoguće normalan i lagodan život bez obaveza.

NEZRELI I SEBIČNI

U ovu zamku, objašnjava Aleksandra Jovanović-Mađar, najčešće upadaju roditelji koje grize savest zbog prezauzetosti i manjka vremena posvećenog deci.

Dok je dete malo, teško je zaključiti da li je prezaštićeno ili ne, ali se zato to veoma lako uočava kad malo poraste.

– Takva deca su emocionalno i socijalno nezrelija od svojih vršnjaka. Često su sebična, nesigurna, boje se neuspeha, nisu društvena i teško ih je motivisati – objašnjava naša sagovornica.

Ona ukazuje i na rezultate istraživanja i kliničkih ispitivanja koja su pokazala da premalo ili previše zaštićena deca u periodu adolescencije češće posežu za psihoaktivnim supstancama od mališana kod kojih su roditelji podsticali samostalnost.

NEKA SAMO PROBA

Detetu treba dati priliku da uči iz svojih grešaka i dozvoljavati mu da radi sve što je primereno njegovom uzrastu. Bolje i da nekoliko puta uveže pertle u čvor nego da mu se do kraja osnovne škole kupuje obuća sa čičkom ili da moli učiteljicu da to uradi umesto njega.

– Odnosi s vršnjacima nisu uvek savršeni. Život čine i svađe, i razočaranja, i nepravde, i neuspesi. To je sasvim normalno i dete treba na vreme da shvati da ništa nije idilično. Ako ga stalno štitimo od toga, mi ga lišavamo dragocenih iskustava. Zato mu treba dopustiti da doživi neprijatna osećanja i da samo izađe na kraj s tekućim problemima. To je bolje za njega nego da roditelj interveniše svaki put kada mu se vršnjak naruga u parku ili mu otme igračku – kaže Jovanović-Mađar. – Kada je detetu potrebna pomoć oko slagalice, umesto da mu kažete „evo, ovako treba da složiš“, recite mu „ako se taj deo ne uklapa, nađi drugi i probaj s njim“.

Osnovcu koji traži da mu rešite zadatak iz matematike pomozite da shvati šta treba da radi, umesto da radite umesto njega